

§ 3

Diarienum: KS-2023/00864

Svar på remiss: En säker och tillgänglig statlig e-legitimation SOU 2023:61

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att yttra sig i enlighet med förslaget.

Bakgrund

Umeå kommun har genom remiss från Finansdepartementet fått möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på hur en kostnadseffektiv statlig e-legitimation på högsta tillitsnivå kan utformas, med slutsats att en statlig e-legitimation ska tillhandahållas av Myndigheten för digital förvaltning. Utredningen har också haft i uppdrag att analysera och föreslå förändringar som följer av den reviderade eIDAS-förordningen.

Yttrande

Umeå kommun ser positivt på initiativet att införa en statlig e-legitimation. I nuläget avviker Sverige från många andra europeiska nationer genom att sakna en nationell e-legitimation. Även om frånvaron av en sådan inte upplevs idag som ett hinder för att tillhandahålla elektroniska tjänster till våra invånare, instämmer vi i betänkandets slutsats att det skapar ett sårbarhetsmoment i det digitala ekosystemet, där en enskild marknadsaktör blir dominerande.

Enligt betänkandet bör offentliga aktörer vara skyldiga att acceptera den statliga e-legitimationen. Inom Umeå kommun förutser vi att detta krav kan leda till ökade förvaltningskostnader för IT-system, samt en initial merkostnad vid införandet. Trots att en detaljerad kostnadsanalys ännu inte har genomförts, finns det ingenting i våra preliminära bedömningar

som tyder på att dessa kostnader skulle avvika markant från de beräkningar som presenteras i utredningen.

Umeå kommun välkomnar förslaget att den statliga e-legitimationen ska erbjuda funktionen för identitetsväxling. Historiskt sett har avsaknaden av denna funktion hos den dominerande aktören på marknaden utgjort ett hinder i utvecklingen av tjänster avsedda för kommunens anställda i de fall en verifierad elektronisk identitet varit nödvändig. Kommunen delar även utredningens åsikt om att möjligheten till identitetsväxling kan ha en väsentligt positiv effekt på marknadens diversifiering av e-legitimationstjänster och främja nya innovativa lösningar.

För att fullt ut realisera de positiva effekter som betänkandet identifierar, är det avgörande att den statliga e-legitimationen når en hög användningsvolym. Det är önskvärt att fler bärare av e-legitimation introduceras omgående. Detta bör inkludera utöver de nuvarande id-korten och passen som ges ut av Polisen även integration av e-legitimation i körkort såväl som andra identitetshandlingar som utfärdas av statliga myndigheter, vilket på ett par års sikt skulle tillgängliggöra en verifierad digital grundidentitet för majoriteten av den svenska befolkningen. I utredningen påtalades att risker med oaktsam hantering av e-legitimationen skulle reduceras om e-legitimationen kopplas till en fysisk identitetshandling.

Umeå kommun anser att e-legitimationen bör vara kostnadsfri eller erbjudas till en minimal kostnad. En avgift på 400 kronor för en legitimationshandling som endast är användbar elektroniskt kan mycket väl resultera i begränsad användning, särskilt då befintliga lösningar kan uppfattas som likvärdiga av användarna. För att motverka risken att e-legitimationen inte ses som en värdehandling, skulle en avgift kunna appliceras enbart vid nyansökan till följd av förlust av kortet. Vidare bör implementeringen av e-legitimation i ytterligare bärare ske utan att det innebär en ökad kostnad för användaren.

Umeå kommun anser inte att en statligt tillhandahållen e-legitimation nödvändigtvis utgör ett konkurrenshinder, då tillhandahållandet av en verifierad grundidentitet är en åtgärd som rimligtvis ligger inom statens ansvarsområde.

Umeå kommun noterar att betänkandet identifierar risken för digitalt utanförskap som en viktig fråga, men ger inga konkreta lösningar på hur den föreslagna åtgärden ska bidra till att minska detta. Förslaget på ett kontaktlös fysiskt kort medför egna utmaningar inom området användbarhet som om de inte adresseras grundligt kan ge motsatt effekt.

Utredningen omnämner att ett kontinuerligt riskhanteringsarbete krävs för att upprätthålla säkerheten över tid. Riskhanteringsarbetet behöver bedrivas löpande utifrån det ständigt förändrade omvärldsläget och omfatta hela kedjan med risker kopplat till säkerheten kring e-legitimationen; utfärdande- och utgivningsförfarandet, säkerställande av kontinuitet vid störningar samt analys och uppföljning av incidenter kopplat till utfärdande och hantering av e-legitimation.

Användandet av e-legitimation hos minderåriga omnämns i utredningen. Umeå kommun anser att man bör beakta eventuella behov av information och utbildning till minderåriga kring innebörden av att inneha en e-legitimation samt vilka risker det medför för individen om en e-legitimation hanteras felaktigt och inte som en värdehandling. Umeå kommun ser också en risk i att minderårigas okunskap kring detta kan utnyttjas och missbrukas av kommersiella tjänster med bedrägliga syften.

Beredningsansvariga

David Krasowski, kommunstrateg, Digitalisering och verksamhetsutveckling, Stadsledningskontoret.

Hanna Öberg, informationssäkerhetssamordnare, Juridikenheten, Stadsledningskontoret.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till

fi.ofa.dof.remiss@regeringskansliet.se.

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2024-01-16

Svar till Finansdepartementet senast den 31 januari 2024. Ange
diarienummer Fi2023/02704

Justerares sign:

Utdraget bestyrks: